

[N. Chr. Christensen.]

det vanskeligere for de unge at finde en ordentlig livsstilling. Det har naturligvis ikke været hensigten, men det bliver resultatet, hvis dette høje ting også vil underkaste sig fagforeningernes egoistiske og stive politik, der skal værne om det monopoliserede arbejde og derfor i sit væsen er fjendsk overfor den udvikling, som ungdommen har krav på.

Lad mig begrunde dette nærmere, for jeg er naturligvis klar over, at der heri ligger en alvorlig anklage. I lærlingekommissionens betænkning gøres der loyalt opmærksom på, at revisionen af lærlingeloven i 1937 fra flere sider blev mødt med stærk uvilje imod at antage lærlinge. Jeg beder om tilladelse til et citat fra lærlingekommissionens betænkning, side 15 nederst til højre:

„Dette resulterede i en ny periode med væsentlig nedgang i antallet af læreforhold, og de uheldige virkninger heraf kan endnu spores.“

Kommissionen mener, at frygten var ubegrundet, men erkender dog, at de uheldige virkninger endnu næsten 20 år efter den sidste lærlingelovsrevision stadig er tilstede.

Vi, der har prøvet på at følge disse forhold, synes, at kommissionens betragtning på disse områder er letsindig. Jeg minder om det næsten katastrofale fald i lærepladsernes antal, og jeg minder også om, at det var nu afdøde oldermann Ejsing, der med hele sin autoritet satte ind for at få mestrene til at overvinde deres uvilje mod at antage lærlinge på de strammede vilkår. Oldermann Ejsing blev ikke træt af at tale eller skrive om nødvendigheden af, at der tilførtes de gode, gamle håndværkerfag nyt blod ved, at mestrene bøjede sig for de skærpede forhold og antog unge til fagene, selvom forholdene var blevet meget vanskeligere for mestrene, end de var før.

Det er naturligvis rigtigt, at en del af den kritik, der efter lærlingelovens revision i 1937 førtes frem, var overdreven, således som kommissionen anfører, men det realpolitiske er, at ingen kan tvinge mestrene til at antage lærlinge, at vanskelighederne ved 1937-revisionen endnu ikke er overvundet, og at en skærpelse og forøgelse af

byrderne for mestrene er særlig farlig i den situation, vi står i i dag, hvor antallet af unge, der melder sig til arbejdsmarkedet, er dobbelt så stort som før på grund af de store årganges problem.

Lad mig i denne forbindelse omtale den højtærede økonomi- og arbejdsministers forslag om at gå over fra den nugældende kombinerede form for dagskole- og aften-skoleundervisning uden afkortning af læretiden på arbejdspladserne til tvungen dagundervisning med tilsvarende afkortning i arbejdstiden. Der skal efter forslaget oprettes centralskoler, formentlig i de større byer, med nedlæggelse af de mindre tekniske skoler. Der henvises til, at ungdomskommissionen er gået ind for dagskoleundervisning og bl. a. begrundet afkortningen i arbejdstiden med, at lærlingene arbejder 65 timer om ugen, når skoletiden lægges til, mod svendenes 48 timer. Der lægges dog ikke skjul på, at en sådan ordning vil føre til vanskeligheder. Det hedder i lærlingekommissionens betænkning på side 58:

„Ungdomskommissionen erkender, at en egentlig dagskoleundervisning vil forvolde mange læremestre vanskeligheder. Lærlingene arbejder i en række fag nøje sammen med svendene, og disse fags arbejdsorganisation vil forstyrres, hvis lærlingene et større eller mindre antal timer om ugen tages bort fra arbejdspladsen.“

Det er en ganske alvorlig anke, forekommer det mig, men det synes altså ikke at have gjort tilstrækkeligt indtryk, hverken på kommissionens flertal eller på den høje regering. I stedet for fremhæver man, at der pædagogisk vil være en fordel ved overgang til dagskole; lærlingene vil være mere oplagte o. s. v., siger man, og vel ikke mindst fordi lærlingene får et tilsvarende nedslag i antallet af arbejdstimer i modsætning til nu, da tiden til aftenskoleundervisningen tages af lærlingenes fritid.

Jeg kan slet ikke bestride, at der er specialfag, for hvis vedkommende dagskoleundervisningen bør udvides, og hvor måske et vist nedslag i arbejdstiden kan findes berettiget, men at gennemføre en sådan ordning i almindelighed og obligatorisk vil ikke være rigtigt, og det vender vi os imod. Vi er ikke imod en udvikling af de skoler,